

Light on the Path #26

Vraag 1

Geliefde Osho,

Ik heb u horen zeggen dat het zoeken naar de waarheid net zo extatisch is als het vinden ervan. Elimineert dat niet het zoeken?

Het elimineert het zoeken niet. Integendeel, het versterkt het zoeken want het maakt het zoeken net zo belangrijk als het vinden. Het is een zeer fundamentele vraag. Het wordt algemeen aangenomen dat het vinden van de waarheid extatisch is. Zelfs intellectueel. Maar niemand heeft aandacht aan de zoektocht, het zoeken gegeven. Ik zeg dat de zoektocht veel meer extatisch is. Alle missers, alle kleine succesjes, een kleine glimp, kleine open plekken. De extatische momenten die komen en komen....Zoeken is zeer een fenomeen van moed, het is groei. Het vinden is echt een vervulling van het zoeken. Het vinden is het laatste punt in je zoektocht, de vervulling. Vervulling heeft een extase, alleen is het nu permanent geworden; het gaat eeuwig worden. Het zal je snel gewend zijn, het zal gewoon iets natuurlijk zijn. En alleen dan zul je onderweg die zeldzame momenten begrijpen, toen je alleen maar een kleine glimp zag. Het was erg vluchtig maar enorm opwindend. Die opwinding bracht je verder en verder... dichterbij de waarheid. De waarheid bereiken, het eerste moment van vervulling, is een enorme gelukzaligheid; maar al snel wordt het een natuurlijk fenomeen. Het is vierentwintig uur per dag bij je -- en het is voor altijd bij je.

Alleen de persoon die de waarheid heeft gevonden, kan zeggen dat het zoeken veel belangrijker is. Het is niet de zoektocht teniet doen; het maakt de zoektocht veel mooier, veel uitnodigender, pittiger dan de waarheid zelf -- alsof de waarheid alleen maar een excuus is en de zoektocht waar het om gaat. Ik zeg "alsof"; het is niet zo. De waarheid is waar het om gaat. De zoektocht is alleen maar een middel, de waarheid is het einde. Maar het middel is niet minder belangrijk dan het einde. Het zou meer betekenis gegeven moeten worden dan het einde, omdat je zonder het middel het einde niet vinden kan. En onderweg zijn er veel intervallen van grote vreugde. En omdat je nog beweegt tussen verdriet en vreugde, wanhoop en tevredenheid ... kan je door het contrast de ervaring van tevredenheid beter zien. Het is net of iets met een wit krijtje op het zwarte schoolbord is geschreven, maar als je dichterbij komt is het op een wit bord met een wit krijtje geschreven, er is geen contrast. Ik heb die verklaring gemaakt om iets duidelijk te maken...

Er zijn mensen die de moed hebben zonder meester te gaan. Het is zwaar -- ze zullen alsnog bemoedigd moeten worden. Het zal moeilijk worden. Het zal een lange, lange reis worden. Hun reis zal zo liefdevol mogelijk moeten worden gemaakt. Als het alleen maar voor vele levens lang een ellende is en niets meer -- alleen maar hard werken, zonder een glimp, geen vreugde -- dan is het niet menselijk iemand ook te vragen die weg in te gaan. Dan zou het beter zijn als hij een gids met een plattegrond volgt, die de juiste routes kent; die bij elke kruising weet waarheen te gaan, en waar niet heen te gaan. Welke weg naar het doel leidt en welke wegen nergens heen lijden. Maar ik had de verklaring niet gemaakt om alleen maar hun te bemoedigen. Dat was een deel ervan -- dat is ook zo. De weg is lang, misschien erg lang, maar er zijn veel plaatsen, veel pitstops onderweg waar je grote gelukzaligheid vinden kan. Als de reis eindigt ben je thuis gekomen: alles bezinkt, het contrast verdwijnt. Nu is er geen pijn, geen kwaadheid, geen angst; langzaam zal je zelfs 'de smaak' van die dingen vergeten. Ik ben compleet vergeten hoe ongerustheid smaakt, hoe angst smaakt. Ik kan het omschrijven, maar mijn omschrijving is niet erg betrouwbaar. Het is een herinnering die met de dag vervaagd.

Er is een prachtig verhaal wat ik je verteld moet hebben. Het is één van de gedichten van Rabindranath Tagore. De dichter zelf zoekt God al eeuwenlang. Soms vindt hij hem net zo dicht bij als de horizon, en hij verheugt zich dat het thuis dichter en dichter bij komt.... een beetje meer reizen en hij zal het ultieme bereiken, voorbij dat bestaat niet. Maar het blijft maar gebeuren: hij blijft bewegen, en de waarheid blijft bewegen. Soms vlakbij een verre ster, ziet hij God. Hoewel ver weg, omdat hij hem kan zien, danst hij in extase: " Als ik u kan zien, is het zeker dat ik u ook vinden zal. Hoe lang kunt u dit spel van verstoppertje spelen doen? U doet uw best om te verstoppen; ik doe mijn best om te zoeken -- en ik ben vastberaden u te vinden!" En na vele vele levens van zoeken, en die prachtige momenten... en ook momenten van lijden en angst, want jarenlang zijn er geen tekenen van god, geen voetsporen-- hij weet niet waar hij is gebleven. Hij begint zich zelfs af te vragen of hij hem echt gezien heeft of het zich alleen maar heeft verbeeld. Was het een illusie, een projectie of een droom? Was hij wakker of sliep hij? Maar die momenten komen opnieuw, en hij beweegt zich met een grote moed en groot vertrouwen op het pad, wetende dat deze momenten zonder twijfel waar zijn. En dit blijft gebeuren.

Eindelijk, op een dag komt hij bij een huis , waar op het naamplaatje geschreven staat : Hier woont God. Hij is verrukt van blijdschap -- hij danst, hij zingt -- dat hij bij het huis van God is aangekomen. Waar kan hij zich verstoppen? Dan stapt hij op de trap, en staat op het punt om aan te kloppen, maar iets in hem houdt hem tegen. Iets in hem zegt, "Wacht eens even! Denk nog eens na voordat je klopt. Als je God vindt, wat ga je dan doen? -- want dan is er niets meer over. Voor vele vele levens is deze zoektocht je leven geweest -- was het al je avontuur, was het al je ellende, en je extase. Maar als je hem vindt -- denk er even over na : Wat ga je doen? " Een angst grijpt hem. Hij doet zijn schoenen uit zodat geen geluid op de treden gemaakt zal worden. Wie weet? De voetstappen op de treden horend kan God zelf de deur open wel doen! Met zijn schoenen in zijn handen rent hij zo snel als hij kan en zo ver mogelijk weg. En dan begint hij weer opnieuw met God te zoeken -- met dezelfde vreugde, met dezelfde pijn, met dezelfde extase. Nu hij weet waar het huis van God is; vermijdt hij dus het huis van God en zoekt hem verder overal waar hij niet is! Want het zoeken is zo mooi, hij geeft het vinden op voor de zoektocht.

Het is een vreemd gedicht -- in de hele geschiedenis van de literatuur is nog nooit zoiets geschreven -- maar enorm belangrijk. Hij kan er zo naar toe en op de deur kloppen, maar doet dat niet -- hij vermijdt hem. Eerst was het God die zich verstopte , en was hij zoekende. Hij doet nog steeds of hij zoekt, maar de realiteit is dat hij zich verstopt en God zoekt. Want hij komt op vreemde plaatsen zijn huis tegen, en moet dan ontsnappen. Het heeft een diep inzicht. Mijn verklaring elimineert het zoeken niet, het versterkt het; zelfs zoveel dat het gezochte op de tweede plaats komt, en het zoeken primair wordt, belangrijker. En ik heb die verklaring gemaakt voor als iemand besluit alleen te gaan, ik zou iets voor hem moeten betekenen-- ondanks dat hij alleen gaat, ondanks dat hij geen Meester wilt . Maar de compassie van de Meester kan hem niet op een pad zien wat lang en gevaarlijk wordt. De Meester kan op het pad niet veel meer doen, maar hij kan hem tenminste een inzicht geven, dat het vinden niet zo belangrijk is als het zoeken. Tenzij dit in het hart van de zoeker zakt die alleen gaat, kan hij niet alleen blijven. Ik zeg niet dat hij alleen *moet* blijven -- hij kan een Meester kiezen. Ik maak alleen duidelijk dat beiden mogelijk zijn.

Er zijn twee soorten mens geweest. Er zijn oude traditionele mensen, die er op staan dat zonder een meester je het niet vinden kan-- onvoorwaardelijk zonder uitzondering. En er is J. Krishnamurti die, tegen de hele traditie in, verklaart dat je het *met* een Meester niet vinden kan -- opnieuw, onvoorwaardelijk, zonder enige uitzondering -- je het alleen kunt

vinden. Ik heb iets tegen beiden, ze geven absolute verklaringen die niet waar zijn. Uitzonderingen zijn er altijd; zeker in de wereld van spiritualiteit waar de wet vrijheid is, zulke categorische verklaringen kun je niet opdringen -- beiden ontnemen de vrijheid. De traditie voorkomt dat je alleen gaat. J.Krishnamurti voorkomt dat je met een Meester gaat. Negenennegentig procent van de mensen zal volgens mijn eigen ervaring met een Meester gaan. Misschien één procent van de mensen zal in staat zijn alleen te gaan. Beide zijn valide wegen en ik zie geen contradictie.

Zelfs iemand als Jezus had een meester. Door Johannes de Doper was hij geïnitieerd. Hij was een discipel, en alleen omdat Johannes de Doper gevangen genomen werd en later onthoofd, werd hij een meester. Het Christendom heeft zo'n ophef over de kruisiging van Christus gemaakt dat niemand stilstaat bij zijn Meester die meer gefolterd werd. Jarenlang werd hij in de gevangenis gefolterd, en toen onthoofd. De kruisiging van Jezus is zo opgeblazen dat iedereen Johannes de Doper vergeten is. Het was een man van enorme inzichten zelfs toen hij vanuit de gevangenis hoorde over Jezus zijn acties en verklaringen, trok hij de verlichting van Jezus in twijfel, en stuurde een bode -- een bewaker die verliefd werd op de oude meester -- zeggende, "ben je werkelijk de Messias op wie de Joden gewacht hebben?" Deze vraag van de meester wekt veel achterdocht. Het is hetzelfde alsof hij vraagt, "ben je verlicht". Dit is de Joodse manier om hetzelfde te vragen. En het is niet onbelangrijk als een man als Johannes de Doper zo'n vraag stelt. Hij was geen traditionalist, niet orthodox; hij was meer een revolutionair dan Jezus. Zijn woorden waren puur vuur, het waren zijn woorden en revolutionaire verklaringen die duizenden anderen naar hem toetrokken om door hem geïnitieerd te worden. Jezus had een meester en miste toch.

Gautama de Boeddha had niet alleen één meester maar vele. Hij putte een Meester volledig uit van wat hij wist. Totdat de Meester zei, "nu heb ik je niets meer te leren, je zou naar een hoger ontwikkeld spiritueel wezen moeten gaan, ik kan je maar tot zover helpen," oefende en oefende hij perfect. "Maar," zei Boeddha, "het doel is niet bereikt."

De Meester zei, "voor mij is het ook niet bereikt -- Ik ben op het pad. Ik heb je laten zien wat ik ook wist, welk pad ik ook bewandeld heb. Je bent zo snel en bekwaam dat je me ingehaald hebt. Anderen zijn lui, niet zo snel. Die denken nog steeds dat ik de perfecte Meester ben omdat ik hen voor ben. Maar ik kan niet onwaar naar jou zijn. Ga door -- er zijn mensen die mij ver voor zijn."

Van één Meester naar de andere bleef Boeddha zes jaar lang gaan. Wat ze ook zeiden deed hij met zijn totaliteit en intensiteit -- Maar het doel was als ooit tevoren ver weg. En uiteindelijk moest elke Meester zich bij hem verontschuldigen: "Ik had je eerder moeten vertellen, ik heb het doel niet bereikt -- ik ben onderweg. Ik kan je alleen maar tot het punt onderwijzen waar ik ben gebleven."

Na van Meester tot Meester gegaan te zijn de laatste Meester was Allah Khallum, die wellicht de beste was bij wie hij geweest was. Twee jaar lang bleef hij bij hem, maar toen gebeurde hetzelfde. Allah Khallum zei, "Dit is waar je afscheid van me moet nemen. En ik zou je willen adviseren nu je zoektocht alleen te vervolgen, want ik zie niemand die je verder dan ik kan nemen. Dus drop dat hele idee van een Meester en een discipel zijn, want je bent zo'n volmaakte discipel."

Door de idioten leven en genieten de Meesters een enorme waardigheid en macht. Ze doen niets; ze hangen maar wat rond. Maar jij bent er zo op gebrand het te bereiken dat zelfs wij beginnen te voelen dat hier een man is die niet bedrogen mag worden. "Hoe dan ook, wij kunnen je niet voor de gek houden. Alles wat we weten hebben we je gegeven. Of het zal leiden tot de waarheid weten we niet, want hoe moeten wij het weten? -- ook wij zijn

onderweg. Of het ergens toe leidt kan alleen gekend worden als we aan het einde zijn gekomen. En ik ken alle Meesters in de buurt, het is beter om alleen gaat -- in je eentje.

Boeddha is misschien de eerste die het doel zonder Meester bereikt heeft. Maar men kan niet zeggen dat die meesters hem niet geholpen hebben. Ze hebben hem niet tot het einde toe geholpen -- ze hebben hem in kleine opzichten geholpen. Maar ze hebben hem zeker geholpen veel dingen te elimineren. Ze hebben het hem zeker duidelijk gemaakt dat het beter is alleen te gaan, het risico te nemen. Misschien is dat wel onopgemerkt de grootste openbaring, dat Boeddha zonder een Meester alleen arriveerde, dat zijn verlichting door geen enkele meester herkend werd. Het was zijn zelf openbaring -- er was niemand om hem te herkennen.

Krishnamurti had een gelijkenis met Boeddha, maar ook veel verschillen. Hij had veel meesters, maar ze waren niet door hem gekozen maar opgedrongen. Hij was in de handen van de Theosofen enkel maar een speelbal, wat ze ook met hem wilde doen deden ze. En toen ze hem tot wereldleraar wilden uitroepen, weigerde hij... alleen door zijn eerlijkheid -- hij is zeker een eerlijk man -- Hij zou anders 's werelds rijkste religieuze man zijn geworden, met de grootste volgelingen schaar. Een nieuwe religie zou hij opgericht hebben. Maar de man is absoluut eerlijk; hij weigerde simpelweg -- hij kon niet iemands Meester zijn. Sinds die tijd heeft hij altijd tégen Meesters gepraat, want die Meesters waren hem opgedrongen. Gautama de Boeddha heeft geen één woord gesproken tégen zijn Meesters . Eigenlijk heeft hij Allah Khallum geprezen, dat hij een man van groot inzicht, begrip is, en dat hij hem dankbaar was dat hij hem hielp om alleen te gaan.

Omdat ze hem opgedrongen waren, veroordeelde Krishnamurti simpelweg al zijn Meesters, hij zal een afkeer opgebouwd moeten hebben. In deze hele affaire van het weigeren van Krishnamurti als wereld leraar -- het veroordelen van alle Meesters, het veroordelen van het hele idee dat Meesters nodig zijn -- ging hij naar het andere extreem, zeggende dat een Meester een obstakel is. In deze hele aangelegenheid zou men helemaal vergeten of Krishnamurti verlicht is of niet. Meesters zijn verkeerd -- hij kan dat zeker zeggen, maar alleen over de Meesters die hij had. Geen één was verlicht; geen van hen heeft ooit beweerd verlicht te zijn. Zijn verklaring niet de wereldleraar te willen zijn laat alleen de halve waarheid zien. Dat hij weigerde is oprecht , maar de vraag is : waarom weigert hij? Is hij niet in staat een wereldleraar te zijn -- is hij nog niet verlicht? -- of is het hele bestaan van leraren en Meesters fout ? Hij heeft een andere opinie. Mijn gevoel is anders. Ik kan zijn eerlijkheid zien in het weigeren om wereldleraar te zijn, maar ik zie ook dat hij niet de hele waarheid vertelt. Tevens zou hij gezegd moeten hebben "Ik ben nog niet verlicht -- hoe kan ik een wereld leraar zijn?" Over die halve waarheid heeft nooit iemand hem gevraagd -- en hij heeft het nooit beantwoord. Het is verkeerd dat hij het hele ding tegen het idee van Meesters heeft gedraaid, en daarom een Meester weigert te zijn. Zonder een scherp omljnde verklaring te maken van "Ik ben verlicht," geeft het je een indirect idee dat de man wel verlicht moet zijn -- hij is zo eerlijk dat hij het wereldlraarschap in al zijn glorie, al het geld, al het land en kastelen die het met zich mee zou brengen, weigert.

Maar alleen eerlijk zijn wil niet zeggen dat je verlicht bent. Eerlijkheid is een mooie kwaliteit; het kan in een verlicht persoon zijn. Het zal hem helpen verlicht te worden, maar het staat er niet gelijkwaardig aan. Krishnamurti hamert sinds die tijd tegen Meesters. En kent alleen zijn eigen Meester maar; geen enkel verlicht Meester heeft hij gekend. Dat geeft mij een heel duidelijk idee dat hij alleen heeft gereisd, maar nog steeds alleen is. Omdat hij zo vol klachten zit tegen mensen, is zijn reis niet een pelgrimstocht van vreugde geworden , maar een migraine geworden. Hij heeft veertig jaar aan migraine geleden. Deze migraine lijkt mij

zeker gelinkt met deze vreemde situatie. Hij is niet verlicht; duizenden denken dat hij verlicht is. Hij heeft het nooit gezegd, maar omdat hij het wereldleraarschap heeft geweigerd hebben ze het geaccepteerd. Dat is geen bewijs van verlichting, maar het kan een bewijs van eerlijkheid en niet-verlicht zijn. Hij kon zien dat hij niet is staat was om een wereldleraar te zijn: Zelf tast hij in het donker, en zal hij niet de wereld bedriegen. Hiervoor zou hij geprezen moeten worden. Maar een mysterie omhult hem. En al deze jaren -- hij is nu negentig -- heeft hij op geen enkel moment iets over zijn verlichting of niet verlichting gezegd.. En al die tijd is hij blijven praten. Het is erg vreemd! En alle toespraken gaan over verlichting! Maar zichzelf brengt hij er nooit in. Over verlichting praat hij als een objectieve -- nooit als een subjectieve -- ervaring.

Er zijn dus alleen maar deze twee gevallen: Boeddha, die uit eigen keus Meesters had, nooit één woord tegen hun had gesproken. Hij was simpelweg één en al lof dat ze allemaal eerlijk waren--wat ze konden doen, deden ze. Uiteindelijk ging hij alleen en vond de waarheid. Het tweede geval is J. Krishnamurti, die zijn eigen leraren veroordeelde. Ze waren veroordeling echt waard; ze verdienden het. Hij weigerde het wereldleraarschap, integriteit liet hij zien, wat oprechtheid en eerlijkheid -- maar over zijn eigen verlichting heeft hij nooit ook maar iets gezegd. Zijn hele leven heeft hij nooit extatisch, vreugdevol geoogd, zelfs glimlachen was moeilijk voor hem. Je kan hem tegen de tradities kwaad zien, tegen leraren; tegen het publiek kun je hem kwaad zien, zijn haar uittrekken want ze snappen niet wat hij zegt. Het is niet nodig boos te zijn: te begrijpen of niet te begrijpen is hun keus; te spreken of niet te spreken is jouw keus. Als mensen je niet begrijpen, hou dan op met praten! Als je praat en ze het niet begrijpen heeft het niets met jou te maken. Jij genoot van spreken; zij genoten van luisteren. Of ze het begrijpen of niet is hun probleem .Waarom zou jij in zo'n razernij gaan? -- alsof iets zeer waardevols op spel staat en ze je moeten begrijpen!

Maar dit is de houding van de Meesters, de strenge en harde Meesters. Krishnamurti heeft geweigerd een wereldleraar te zijn, maar precies dat werk heeft hij gedaan, de hele wereld onderwijzen. Met onschuldige mensen wrang en hard geweest die iets van het leven wilden begrijpen. Wat kunnen ze doen als ze je niet kunnen begrijpen? Misschien ligt de fout bij jou. Misschien is de manier waarop je je ideologie presenteert niet goed . Misschien maak je het te gecompliceerd en intellectueel. Mensen zijn niet zo gecompliceerd en intellectueel. De meeste mensen hebben het via een Meester bereikt. Boeddha bereikte alleen, en dat is een mijlpaal. Krishnamurti probeerde ... maar is nog steeds onderweg, en in pijn onderweg, niet in vreugde. Hetgeen betekent dat de zoektocht naar de waarheid een ontbering voor hem is geworden. Misschien is het alleen maar een intellectuele oefening geworden. Ik heb het ze altijd duidelijk gemaakt dat ik niet het discipel type ben: "Als je mij kunt toestaan bij je te zijn, een vriendschap met je te hebben, zal ik blij zijn. Maar als je me weigert is ook dat prima, want het is jou keuze. Maar van begin af aan moet ik duidelijk zijn dat ik niemands discipel ben." De weg was voor de waarheid erg lang maar enorm lonend. Ik zou het heel graag wat langer hebben willen gehad, want alles stopt op het moment dat je de waarheid vindt. Tijd stopt, beweging stopt; erg stil; maar je kan het geen extase noemen -- de manier die mogelijk was het onderweg te benoemen -- want extase kan alleen maar naast zielenstrijd bestaan. Het is niet één van die dingen die alleen maar naast hun tegenpool bestaan kan. Het is uiterst stil. Het heeft een enorme schoonheid, het is vervulling -- er kan niets aan toegevoegd worden -- maar terwijl zoekende, deze toestand kennende en de momenten van extase herinneren, zou ik bij voorkeur de weg iets langer gehad. Je kan alleen dan de schoonheid van het zoeken, de zoektocht zien als je één keer tot de waarheid bent gekomen. Maar nu is er geen weg meer terug.

In Rabindranath Tagore's gedicht is het makkelijk om de schoenen uit te doen en weg te rennen. Maar het is niet mogelijk-- dat deel is alleen mogelijk in gedichten en verhalen. In het echt is het niet mogelijk: je kunt de waarheid niet uit de weg gaan. Wanneer je het éénmaal hébt dan héb je het; je kunt het nu niet verliezen, niet meer opnieuw een verstopper spelletje creëren. Ik heb dus enkel maar de verklaring gemaakt om je duidelijk te maken dat je kunt kiezen om alleen op het pad te zijn-- het heeft zijn eigen schoonheid. Je kunt kiezen met een Meester te zijn -- het heeft zijn nut. Negenennegentig procent van de mensen heeft het via een Meester bereikt. Misschien heeft zo nu en dan iemand de tempel van waarheid toevallig ontdekt. Ook dat lijkt erg toevallig, want zonder gids en zonder plattegrond... in dit uitgebreide bestaan... als je niet precies weet wat het is, waar het is, op zoek zijn naar iets, of het er is of niet, als een gek in alle richtingen rennende. Het heeft zijn ontberingen; in de woestijn heeft het zijn prachtige oases.

Alles wat ik wil is dat iedereen een zoeker is; of hij met een Meester gaat of alleen is een tweede. Als iemand ervoor kiest alleen te zijn zou het standpunt niet egoïstisch moeten zijn; anders is iemands reis simpelweg een kwelling, een marteling. En zal men geen enkel moment van extase hebben, een glimp -- en zal men op geen enkele manier bereiken, zelfs per ongeluk niet. Hij zal duidelijk moeten zijn, het zal niet ter wille van zijn ego zijn als hij alleen gaat: hij gaat alleen omdat hij alleen zijn wil, en hij houdt ervan om alleen te zijn; hij geniet ervan om alleen te zijn, dat alleen-zijn is voor hem eenvoudigweg een vreugde. Alleen-zijn is voor het ego nooit een vreugde. Daarom schep ik die voorwaarden. Het ego geniet alleen als het iemand ondergeschikt maken kan, als het kan zeggen "ik ben hoger dan jou, groter dan jou." Het ego kan van alleen-zijn nooit genieten; waarom zou je in alleen-zijn een ego moeten hebben? Het ego kan iemand weerhouden een discipel te zijn, want dat betekent dat je iemand boven jezelf neerzet; je geeft jezelf over.

Ego kan dus kiezen om alleen te zijn, maar dan kiest het een zelfmarteling, een hel. Dat heb ik gezien in mensen die geïnteresseerd raakten in J. Krishnamurti's filosofie. Het zijn allemaal intellectuele egoïsten. De reden dat zij J. Krishnamurti's filosofie kozen is dat hij ze toestaat zich niet aan een Meester over te geven -- maar gelukkig zijn ze niet. Ik heb vele van zijn discipelen, oude discipelen gekend . Één vrouw had de gewoonte naar mij komen, ze zal tachtig geweest moeten zijn. Van begin af aan heeft zij naar hem geluisterd, en ik vroeg haar, "waarom heb je het nodig naar mij te komen na zoveel jaren luisteren naar Krishnamurti ? Ik ben een Meester."

Wat ze zei is op velen van toepassing , met vele anderen is hetzelfde gebeurd. Ze zei, "Ja, ik heb naar hem geluisterd, en heb er over gedacht de waarheid alleen te vinden. Maar hoe het te vinden? Waar te gaan? Het wordt alleen maar een intellectueel spelletje."

Dus zei ik, "Dan zal het moeilijk voor je worden, want als ik tegen je zeg een sannyasin te worden, een discipel, dan zal je al dat gibberish meenemen wat je geleerd heb: dat geen Meester nodig is, dat je alleen de waarheid vinden kan."

Dus wees allereerst duidelijk; Ik accepteer geen onzin. Laat Krishnamurti achter wanneer je naar mij komt; anders heb ik geen probleem -- Krishnamurti heb je gevolgd, naar hem geluisterd. En lang heb je geluisterd -- je bent tachtig -- het is een kwestie van een paar jaar meer."

Hetzelfde is het geval met veel intellectuelen in India. In Krishnamurti raakten ze geïnteresseerd om de simpele reden dat hij onderdak aan hun ego gaf. Maar dat is het probleem: je kunt niet met het ego naar de waarheid op zoek gaan; droevig zal je zijn. In deze zestig, vijfenzestig jaar van Krishnamurti's leer is niemand in staat geweest verlicht te raken. En het gekke is, als het waar is dat geen Meester nodig is -- wanneer het absoluut

waar is dat een Meester een obstakel is -- dan zou Krishnamurti helemaal niet gesproken mogen hebben. Want dat is met mensenlevens spelen. Je blijft hen maar zeggen dat een Meester niet nodig is; in hun onderbewustzijn word je Meester. Een vreemd spelletje is het dus. Je blijft zeggen, "er is geen Meester nodig, "als een papegaai praten ze het na, "er is geen Meester nodig," maar hun herhaling van "er is geen Meester nodig" is niet hun eigen begrip, niet hun eigen vondst. Het is hun door iemand anders gegeven, ze hebben een Meester gevolgd. Al Krishnamurti's mensen herhalen eenvoudigweg woord voor woord wat Krishnamurti zegt. Ze zijn niet in staat gebleken ook maar één woord toe te voegen. Het is erg verrassend. Ik heb discipels van Meesters gezien, maar in die discipelen heb ik niet zo'n majorette-achtige repetitie gezien -- alleen maar opname tapes. Ze hebben een zekere onafhankelijkheid ondanks dat ze met een Meester zijn. Volledige onafhankelijkheid hebben ze als de Meester waarachtig is. Maar met Krishnamurti is geen Meester, alle mensen die naar hem hebben geluisterd zijn eenvoudigweg woord voor woord elk argument aan het herhalen wat Krishnamurti gaf. Ik heb deze mensen gevraagd, "Heb je enig argument zelf ontdekt? Heb je gezien dat wat je zegt niet van jou is? Je hebt dan een Meester en een gevaarlijke ook, want hij geeft je het idee dat je onafhankelijk bent -- dus geniet jij van je ego -- en gaat gewoon door zijn woorden herhalen."

Alle geleende kennis past erg gemakkelijk bij het ego. Iemand's eigen ervaring past niet bij het ego; samen kunnen ze niet bestaan. Mijn positie is erg realistisch: De meeste mensen hebben het mét een meester bereikt, daar is niets verkeerd aan. Een paar mensen hebben het zonder meester bereikt -- daar is niets verkeerd aan. De hele vraag is het te bereiken; welke weg je kiest -- langer of korter-- hangt van jou af. De zoektocht elimineer ik niet, ik maak hem beschikbaar voor allerlei verschillende mensen. Een alleenrecht maak ik niet -- dit of dat. In dit of dat geloof ik niet. Ik zeg dat beiden geldig zijn.

Vraag 2

Geliefde Osho,

Is jaloezie toch een andere vorm van lafheid?

Jaloezie is erg gecompliceerd. Het heeft veel ingrediënten. Lafheid is één ervan; een egoïstische houding een andere; de wens van alleenrecht -- niet een ervaring van liefde, maar alleen van bezitterigheid; een neiging tot concurreren; een diepe angst om inferieur te zijn Zo veel dingen zitten er in jaloezie.

Je houdt van iemand -- tenminste, je denkt dat je van iemand houdt.... Wanneer je daadwerkelijk liefhebt is jaloezie niet mogelijk .. als je die persoon iemand anders ziet liefhebben, zal je gelukkig zijn: je houdt van die persoon, en hij is gelukkig met iemand anders; alles wat jij wil is hem gelukkig maken. Je zult je niet jaloers voelen; integendeel je zult je dankbaar naar de persoon voelen die je geliefde gelukkig heeft gemaakt. Je zult je enorm vriendschappelijk voelen. Maar dit gaat over ware liefde, wat iets zeldzaams is. Het is alleen maar een idee wat in de naam van liefde bestaat. Jouw "van iemand houden" betekent iemand bezitten. Jouw "liefde" voor iemand betekent dat hij van niemand anders houden mag. Hij beledigt jou als hij van iemand anders houdt; hij laat zien dat je inferieur bent, dat er betere mensen zijn, beminnelijker mensen zijn dan jij . Het doet het ego pijn, het doet je bezitterigheid pijn, het idee van alleenrecht doet het pijn.

Eigenlijk is het lafheid, want de feiten van jouw liefde zie je niet open en eerlijk onder ogen. Het gaat er niet om of je geliefde van iemand anders houdt; de vraag is, hou je van die persoon? Om die vraag onder ogen te zien, daar heb je niet genoeg moed voor. En dat is de

juiste vraag om te stellen. Niets doet er toe als ik van de persoon houdt. Liefde laat vrijheid toe. Wat hij ook voelt om te doen, liefde laat dat toe. Wat hij ook voelt om vreugdevol te zijn, is zijn keuze. Als je van iemand houdt zul hem niet in zijn privéleven hinderen. Je laat het privéleven van die persoon ongemoeid. Je zult geen inbreuk plegen op zijn wezen. Waar hij was, waarom hij nachts laat is, dat zul je hem niet willen zeggen. Dat is helemaal net goed. Het is zijn leven: waar hij naar toe gaat, of hij laat of niet komt van die persoon heb je zoals hij is gehouden -- en zo is hij. Nooit zul je in zijn privéleven proberen in te breken. Zijn brieven open je niet; je kijkt niet in zijn zakken, in zijn dagboek, en telefoon nummers noteren. Een spoor probeer je niet te vinden. Dat is allemaal lelijk. Je zult het zelf onder ogen moeten zien. Het is lafheid als je het niet onder ogen ziet. En om het te verbergen maak je zo'n jaloers drama dat je helemaal vergeet dat het alleen maar jou lafheid is. Nodig is het om erg duidelijk te zijn of het een idee is dat je van de man houdt of een realiteit; alleen ideeën geven problemen, want ze zijn alleen maar oppervlakkig, de realiteit heeft geen problemen. Er ligt onder de oppervlakte zo veel rommel dat die ideeën je niet kunnen helpen. Welk klein dingetje ook, en de problemen beginnen. Ik kan me niet voorstellen dat als twee mensen elkaar echt liefhebben, ze ooit voor wat voor reden dan ook ruzie zullen hebben, dat ze de andere persoon van enig handeling dan ook proberen tegen te houden.

De primaire vereiste van liefde is: "ik accepteer de ander zoals hij is." Liefde zal de ander nooit willen proberen te veranderen volgens hun eigen ideeën. Je gaat niet proberen de persoon hier en daar op maat te brengen en te snijden - wat overal ter wereld gedaan wordt. Mensen die denken geliefden te zijn - continu zijn ze elkaar aan het kwellen, om het beeld wat ze willen proberen te creëren. Ze willen de andere persoon alleen maar als een majorette -- met de touwtjes in hun handen.. En door de ander wordt hetzelfde gedaan: hij wil jou als een majorette, met de touwtjes in zijn handen. Nou is er alleen maar een continu conflict, ellende en pijn. Men begint een groot wonder te voelen: waarom hebben dichters zoveel prachtige dingen over liefde kunnen schrijven? -- want er schijnt niks te gebeuren! Het zit hem alleen in de poëzie. De realiteit is dat de meeste dichters nooit lief hebben gehad. Op het idee van de liefde zijn ze verliefd, dus maken ze prachtige gedichten, prachtige romans. Of hebben ze misschien liefgehad, maar zo totaal gefaald, dat alleen om zichzelf te troosten ze in hun poëzie het tegenovergestelde hebben gecreëerd.

Bijvoorbeeld, zijn hele leven werd Leo Tolstoy tot het bittere eind door zijn vrouw gekweld. De laatste dag treiterde ze hem zo erg dat hij op een nacht het huis verliet en naar het station ging, en daar op een bankje stierf. Een graaf was hij, hij had een enorm bezit en een enorm landgoed en van alles -- maar hij leefde als een arm man. Over alles had de vrouw controle. Ze stond hem zelfs niet toe om een mannelijke vriend te hebben. Ze stond hem niet toe te lezen of te schrijven voor haar neus, zo jaloers was ze. Hij moest naar buiten in de tuin of de velden gaan om te schrijven; al zijn schrijven werd buiten gedaan. Haar jaloezie was zodanig ..., "Als ik aanwezig ben, ben je meer in je boek geïnteresseerd. Dat is een belediging voor mij!"

Deze man heeft zulke mooie boeken geschreven en zulke prachtige dingen over de liefde, je zou het niet voor mogelijk hebben gehouden als je niets over zijn leven wist. Het is een compensatie. In zijn leven mist hij het; hij stopt het in de romans: hij creëert in de boeken hoe hij zijn leven gehad had willen hebben, alleen maar om zijn leven te vergeten, het lelijke.

Dus of de dichters hebben nooit liefgehad en liefde gekend, nooit de kwelling ervan gekend; of, als ze wel hadden liefgehad, hebben ze de kwelling ervan gekend en wilden ze de extase kennen. Dus zul je de extase van de liefde in hun poëzie tegen komen. De waarheid is dat de hele wereld onnodig gepijnigd is. Wat je in kwelling houdt is inderdaad lafheid. Kom de feiten

onder ogen, of je wel of niet van de man houdt. Wanneer je liefhebt zijn er geen voorwaarden te stellen. Wie ben jij om voorwaarden te stellen, wanneer je niet liefhebt? Beide wegen zijn duidelijk. Wanneer je liefhebt is er geen sprake van voorwaarden: zoals hij is houd je van hem. Als er geen liefde is, is er ook dan geen probleem: voor jou is hij niemand; er is geen sprake voorwaarden stellen. Wat hij maar wil kan hij doen. Men zal gevoelens op een zeer oprechte en eerlijke manier onder ogen moeten zien. En die oprechte ontmoeting met de gevoelens laat je onmiddellijk het pad zien. Het leven is niet moeilijk-- omdat we laf zijn maken wij het zo: We zien niet datgene wat we weten dat er is.

Ik had een vriend ; we reisden samen toen de conducteur kwam. Ik gaf hem mijn kaartje, mijn vriend was in die zak en die zak aan het kijken en zat vreselijk in de problemen te komen. Ik vroeg hem, "Waarom kijk je niet in deze zak -- aan de rechterkant?" "Dat is mijn enige hoop!" zei hij, "als het daar niet is dan is het verdwenen!"

En zo is de situatie in het leven: dus ben ik bang in die zak te kijken -- ik zal eerst overal kijken. Dat zal het laatste zijn."En zo is de situatie in het leven: we kijken niet omdat het onder ogen zien misschien een moeilijke opgave is. Maar ik weet dat het niet moeilijk is. De realiteit onder ogen zien is altijd simpel. Het maakt je onschuldig; onnodige complicaties komen niet naar boven. Men blijft anders maar in fantasie leven, dat men lief heeft, dat men voor de ander sterven kan. Je kunt de ander geen seconde met een ander gelukkig zien - en je denkt voor die ander te kunnen sterven! Probeer feitelijk te zien wat het voor die andere persoon in jou is -- en jaloezie zal verdwijnen. In de meeste jaloezie gevallen zal ook je liefde verdwijnen. Maar het is alleen maar goed, want waarom een liefde vol jaloezie hebben, wat geen liefde is? Wanneer jaloezie verdwijnt en liefde overblijft, dan zul je in je leven iets solides hebben wat de moeite waard is te hebben.